

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo S. Marcelli Episcopi & Confessoris. Ecce Sacerdos magnus, qui,
&c. Eccles. 44. 1. Quæ sint duæ dotes Episcopales. 2. Quæ item doctrina.
3. De vita ac virtute Episcopali. 4. De dictorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

& in qua nulla mortuorum habebatur ratio, sincerent putrescere, sed secum eadem in terram Chanaan asportarent, in qua tot pro ipsidem sacrificia, & victimæ immolari, tot aliquando orationes fundi debebant.

Quamobrem Christiani, vñ hoc nostrum hodie ac toto vitæ tempore sit studium, pro fidelibus defunctis feruentissimi ad Deum preces effundere, eorumque nullo non tempore memoriam facere. Moueant nos oblecto tormenti & supplicia quibus excruciantur, vt querimonis eorum aures accomodemus, eorum necessitatibus subueniamus, & respiciam ostendamus, quo eos olim amore, quo affectu fuerimus profecti. Marcus Tullius tribus potissimum de causis nos à Deo cõditos affectu. *Non solum enim, inquit, nobis nati sumus, sed ortus nostri partem patriæ, partem parentis, partem sibi amici vendicant:* amici quidem vt diligantur, parentes, vt colantur, patriæ verò, vt ab hostium inuisu defendatur. Idem mihi quoad defunctorum memoriam dicere non liceat? & sanè si parodie eadem verba expresserò, sanctius multò & melius mihi videor conclusurus: *Non solum nobis nati sumus, sed ortus nostri partem Ecclesiæ, partem Sancti, partem sibi morsu vendicant:* Ecclesiæ quidem, quod nostra vera sit patriæ, Sancti quod parentum nobis loco sint; mortui denique, quod instar amicorum habendi, quodque nostras hodie preces etiam atque etiam implerent. Igitur quantum in nobis est, eos adiuuemus, ac diuinam misericordiam sollicitius pro ipsidem exoremus, vt nimirum eorum misereatur, penas minuatur, temporis spatium abbreviet, nostras orationes eorumque querimonias & lacrymas non repuat, denique eas acerbis purgatorij flammis eripiat. Quamobrem toto vitæ tempore semper pro ipsidem Dominum inuocemus, dicentes: *Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis.*

Et sanè o pater misericordiarum, & totius consolationis Deus, viuorum ac mortuorum iudex æquissime, supplices te hodierna die deprecamur, vt captiuarum illarum virginum lamenta, suspiria, clamores, lacrymas benignus exaudias: ac tristes creaturarum tuarum gemitus attendas, quæ iam à tot annis, tamque grauiter, & tam atrocibus apud inferos

Supplement. Bossii.

in iustitiæ tuæ carceribus supplicij excruciantur. Noli quæso clementissime ac benignissime Deus aures eorum questibus occcludere, qui noctes & dies de profundis terræ visceribus ad te in clamant, ita namque fortem eorum describens Psalmographus ait: *De profundis clamaui ad te Domine, exaudi orationem meam; Etiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ.* Quare age fidelium omnium conditor, eorumque animarum redemptor, misericordiam & gratiam illis impeture, & veniam misericordissima pietatis tuæ omnia illorum peccata extingue, & vniuersalem omnium illis delictorum veniam concede, vt indulgentiam quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur: & tetris illis carceribus egredientes libertatis æternæ compotes efficiantur, ac rectè ad beatorum gloriam & requiem sempiternam, quam ipse beatitudinis status secum trahit, perueniant: ad quam nos Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus perducere dignentur.

Psal. 129.

IN FESTO S. MARCELLI EPISCOPI ET CONFESSORIS.

Potest esse commune de Episcopo aut Confessore quocunque.

Partitio.

- I. *Qua dua sint doctores Episcopales,*
- II. *De doctrina Episcopali.*
- III. *De vita ac virtute Episcopali.*
- IV. *De doctorum omissione Episcopali.*

Ecce Sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo, Eccles. 44.

FIGURA.

Inter cæteros quos Romana Respubl. tulit viros virtute & rerum gestarum gloria insignes ac bello & pace nobiles, non postremum, meo quidem iudicio, locum obtinet magnus ille Marcellus, qui Hannibalem Italiae

Plutarch. in Marcello.

Pppp incum.

incumbentem profligauit, quintum Consul fuit; ac varijs in Rempub. collatis beneficijs, egregiam virtutis & fortitudinis apud potesteros famam & nomen est consecutus. Non minore verò laudem mihi commeritus videtur Marcellus Parisiensis, magnus ille Iesu Christi athleta, qui toties in vita, non dico Hannibalem, sed ipsum diabolum fregit, ac superauit: qui quidem non Consul Romanus, sed Præful Parisiensis extitit, multis in Rempub. Christianam meritis celebris, & fidei Catholice propagatione nobilis. Eius hodie vobis elogium hic celebrabo, si sanctissimus ille spiritus auxilij sui zephyro, ac gloriosissima Dei mater Maria intercessionum suarum flabris cymbulam meam propellere dignentur. Quare solita eam compellemus salutandi formula.

A V E M A R I A .

I.
1, Tim 3.

Apostolus Paulus cum virtutes & qualitates in Episcopo requisitas Timotheo suo præscriberet, duas in primis ei necessarias esse ait, doctrinam videlicet, & vitæ probitatem, opera simul & verba: *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, sobrium, continentem, pudicum, doctorem.* inde verò est, quod verbum oportet hic usurpauit, quod sine ijs duabus absolutus Episcopus quis dici nequeat. Ac multis ante, Paulum sæculis in lege Mosæica peregrino id designauit hieroglyphico Deus, cum à sacerdotio arcuit eos, in quibus aliqua esset macula, cæcos, quin etiam & claudos, & eos omnes qui membro aliquo essent mutili. *Qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius, si cæcus fuerit, si claudus, si fracto pede, si manu.* Cur putatis eum cæcos & truncos manibus à sacrificiorum oblatione arcuisse? non sine ratione. Cæcitas enim symbolum est ignorantie, & ipsa scientia oculus animæ; & per truncos manibus certum est designari eos qui nullis sanctis, aut pijs operibus incumbunt. E quibus omnibus efficitur, eum qui cæcutit, id est, qui ad Dei verbum annuntiandum ineptus est, & eum qui manibus mutilus est, id est, qui in bonis operibus negligens est ad Episcopatum, & Dei, Ecclesieque ministerium minimè idoneum existere.

Philip. 2.

Idem Apostolus scribens Philippensibus his

duobus se instructum gladijs, ad eos descendisse gloriatur, atque hæc duo, verba nimirum & opera, velut certa Euangelij sui argumenta producit, dicens: *Qua vidistis & audistis in me, hæc agite.* Perinde ac si diceret: Nolite me nuguetandum, aut cymbalum tinniens æstimare. Pphilippenses, qui nimirum aliud doceam & aliud faciam: neque enim de eorum sum numero, quorum lingua brachio sit longior, qui dicunt & non faciunt; mea verò agendi ratio cum operibus semper hæc tenus coincidit, vberaque mea ad verba traducere conatus sum, adeò vt hæc dotes vitæ meam, velut pretiosæ quædam gemmæ, decora sint.

Accedit adhæc, quod duos è suis, qui iam ad Episcopatus dignitatem euecti erant; & Ecclesias moderabantur, admonuit, vt duobus his potissimum armis se instruerent, vni enim eorum in hunc modum scripsit: *In omnibus tementipsum præbe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in grauitate,* dicitur vult. Quoniam spiritui S. & nobis visum est carissime, præfulem te & pastorem animarum in Ecclesia constituere, satage & pro viribus entere, vt egregij tuo pietatis & probitatis sis exemplum, ac per bona opera vocationem tuam certam facias & confirmes, quadam scilicet grauitate Episcopali, integritate vitæ, & potissimum doctrina. Alterum verò his verbis adhortatus est. *Exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione.* Quandoquidem Timothee ad Episcopatum apicem euectus es, omnem da operam, vt fidelibus bonæ vitæ exemplo præluceas, ac velut sidus quoddam in conuersatione & doctrina effulgeas, nolo autem te cæpanas templorum imitari, quæ in summitate quidem templi pendentes sono suo & tinnitu omnes vndeumque fideles ad templa cogunt, cum tamen ipse nunquam eadem ingrediantur: quibus campanis merito comparauero depascenses illos pastores, qui ad summum in Ecclesia apicem euecti, alto quidem & sonoro tinnitu aures audientium feriunt, bene dicunt; atque omnes ad bene agendum inuitant: sed ad operandum ne digitum quidem mouent. Neque enim sufficit Præfulem tantummodo loqui, sed necesse quoque est eum manus ad opus ipsum extendere.

Idem

1636

Isaias futuri Messiae Pontificium & sacerdotium in spiritu praefagens, his id coloribus Ecclesiae depinxit: *Et erunt oculi tui videntes praecipuam tuam, & aures tuae audient verba post sergum monentis.* Paucis ecce verbis omnem Pontificis perfectionem comprehendit: verba nimirum eius celebrat & opera: necesse namque est Praefulem habere aliquid quod hominum oculis appareat, bona scilicet opera: atque etiam aliquid quod ab omnibus exaudiat, insignem doctrinam, adeo ut cui alterutrum desit, perfectus & absolutus pastor dici nequeat.

1634

Duo illi viatores, qui in Emaus proficiscebantur, cum Christi qualitates describerent, qui verus Pontifex est, & de quo toties ad Hebraeos Apostolus tam magnifice locutus est (scilicet *Habemus Pontificem magnum, ac deinde Pontifex factus in aeternum, & alibi, Christus autem assistens Pontifex*) duas potissimum protulerunt, qui fuit *Propheta potens in opere & sermone*. Quibus verbis demonstrabant, eum qui actionem & praedicationem, opera simul habet & verba, perfectum verè nominari posse: atque alterutro caret, veri Pontificis & absoluti Pastoris nomine profus esse indignum. Quod & gentiles, naturae tantum ductum sequendo, facile perspexerunt.

L. Hippocrati
Anacharis
Platonis

Anacharis enim Philosophus, referente Plutarcho, Graecorum insipientiam & ineptiam exhibendo dicere solebat: *Graci verborum magni sunt Philosophi, sed viri & moribus leuissimi.* Id ipsum & Plato in Timaeo in ijs ipsis Graecis reprehendit: *Vos semper pueri estis, senex autem Graecorum nemo.* Garrulitatem eorum & verbositatem uterque coarguit, quod multa quidem docerent, varia verbis praecipia traderent, opere verò nihil, aut saltem parum exequerentur. Sed quanto hoc rectius & verius de Episcopis, quibus alterutrum horum desit, dici potest? utrumque enim apprime ijs necessarium est: quod cum in aliquo perfectè reperitur, nae ille magnus & verè diuinus drendus est, quod ut veteres melius & perfectius exprimerent, emblemate id explicandum censuerunt.

Zenaidis tabella

Nobilis enim ille pictor Zenalis hoc nobis in tabula scite depinxit: expressit scilicet Vlysem & Diomedem sese mutuo ample-

ctentes & intuentes, hac addita Epigrapha: *Vnum nihil, duo simul, plurimum, id est, ex duobus hisce ducibus, Vlyse nimirum prudenti & sagaci, & Diomedem Martio & audaci perfectum aliquem posse ducem constitui: ita porro id expressit in emblematis Alciantus.*

*Laerta genitum, genitum quoque Tydeos una
Hac cera expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic praestat, hic pollet acumine mentis:
Nec tamen alterius non eget alter ops.
Cum duo coniuncti veniunt, victoria certa est;
Solum mens hominem, dexterae desistunt,*

Embl. 110.

quo quid aliud voluit insinuasae, quam eloquentiam vna cum prudentia si ad vires & robur alicuius accesserint, admirabilem aliquem & penitus diuinum posse reddere: at alterutrum si cui defuerit, inter praestantes eum duces non posse annumerari.

Id ipsum & Aegypti, praclaro Hieroglyphico expressere: geminum scilicet pingebant Mercurium, sed ita, ut vnus iuuenta ver-

Hieroglyphicum Aegyptiorum.

nante reniteret, alter vero rugis senium arguentibus esset deformis. Designare hic volebat, eum, qui ad dignitatem aliquam aspirat, & magistratum ambit, ut pro dignitate munus suum exerceat, vno in corpore duos gerere vultus oportere, senis vnam & alteram adolescentis: doctrinam ei esse necessariam, & robur, prudentiam simul & opera: & utrumque hoc magnum aliquem & absolutum reddere, ac Deum quendam efficere, magnum dixi praecunte mihi ipsomet Domino, dum ait: *Qui autem fecerit & docuerit sic homines, hic magnus vocabitur in regno ca-*

Matth. 5:

Act. 14.

& alterutro esse videretur eloquentior, ille vero inuisitata quadam virtute supernaturali potentia operaretur prodigia: huic nimirum attribuentes verba, illi autem opera, adeo vt ob duas hæc dotes, quas in duobus his animaduertebant, diuinis honoribus vtrumque censuerint afficiendum.

Verba & opera diuinum aliquem virum efficiunt.

Et profecto ad eum se modum res habet, ille enim diuinus, admitabilis ac plane celestis, quin & absolutissimus quidam Episcopus est nuncupandus, qui vtramque hanc dotem in se complectitur, ille namque vere sacerdos magnus dici potest, quod verbis quidem Mercurius, operibus vero sit Iupiter: magnus inquam, vt par ei haud facile queat reperiri.

Ecc. 44.

Horum de numero existit Marcellus noster Praesul vigilantissimus, cui hodiernam concionem velut panegyricum quendam dedecor: & cui hodierna die Ecclesia tribuit elogium: *Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo: non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem Excelsi.* Sacerdos nimirum qui verbis opera adaptauit, quæ duo potissimum Episcopo ad perfectionem necessaria sunt, ac de quibus hodierna ad vos die verba habiturus sum. Primo porro agendum erit de verbis, ac deinde de operibus orationem instituemus.

Episcopi sunt mundi lux. Matth. 5.

Quod ad primum igitur spectat, quam sit doctrina ac verba Episcopo alicui necessaria, euidenter satis Redemptor noster in Euangelio demonstrauit, quando nimirum Apostolos, primos nempe Ecclesiae praesules, lucem mundi appellauit, *Vos estis lux mundi,* perinde ac si dicere voluisset: Ego o Apostoli mei, caeli atque omnium Angelorum lux existo, vos vero vt mundi & hominum lux sitis, constitui. Quid hinc elicietis vos sacrum litterarum interpretes, cum pastores mundi lucem a domino appellari intelligitis, an non sit multa in caelo sunt faces? an non quidam sol est, an non luna, an non sidera? factor. Sed non hic est genuinus verborum Domini sensus. altius nimirum euolandum est, philosophia hæc Christi longe sublimior est ac profundior. Innuere namque vult omnia illa luminaria in solum animalium rerumque corporalium vsum esse condita, ac animarum lucem ipsos esse pastores, eosque radiantium

quorundam fiderum locum tenere, quæ nimirum Christianos ad gloriam perducant, & viam ad res supernaturales demonstrent.

Ac veluti sol, ille omnituens mundi oculus, cum nostrum axem conscendit, tenebras omnes dispellit, spissas, nebulas dissoluit, lumen suum quocumque diffundit, atque omnia, quæ in inferiori hoc mundo continentur, educat ac fouet, ad eum modum & perfectus quidam Episcopus, qui mundo huic velut quidam sol est, inter omnes late lumen suum debet diffundere, in medio Ecclesiae splendescere, doctrina ac prædicatione enitere, ignorantiae tenebras fugare, errorum nebulas auferre, & omni virtutum scientiarumque genere micare: denique instar rutilantis cuiusdam planetæ sit, oportet, atque in Ecclesiae firmamento velut sidus quoddam luceat.

Comparatur columnæ ardenti. Sap. 18.

Accedit ad hanc meam comparisonem quamproxime Sapiens, atque ex eius verbis aliam haud adsimilem elicio. *Dedit, inquit, eis ignis ardentem columnam ducem ignota via* ecce nuncupat eos columnas & bases, quoniam Deus eos vt fulera quædam & sustentacula constituit, quibus tota Ecclesiae moles incumbat, sed columnas ardentes & flammantes, doctrina nimirum & scientia, vt sint nimirum in splendore eorum, vt ad ipsorum splendorem peccatores deuij in meliorem semitam redeant, vt ijs vias quas nesciunt aperiant & ad calcandum difficiles demonstrent; viam scilicet qua ad regnum caelorum tenditur, viam mandatorum DEI, vias salebrosas difficiles sublimium fidei mysteriorum; vt nimirum doceant, quid sit sanctissimam Trinitatem credere, quæ peractum sit sublime Incarnationis mysterium, quia vnigenitus Dei Filius pro infinito in genus humanum affectu humanam carnem assumpsit: quomodo omnia è nihilo Deus condiderit: quæ sunt reuera viæ quædam ad ambulandum difficiles; ac penitus incognitæ.

Robertus Holcot magni inter scholasticæ Theologiæ scriptores nominis, verba hæc Salomonis exponens, ait, Sapiensem hæc scribendo, ad historiam quamdam quæ ex traditi-

Holcot. lect. 194.

traditione Rabinorum è Genesi eruitur reflexisse: scilicet Chaam Noachi filium, finito diluio, visa iam clade quam vehemens illa aquarum inundatio mundo inuexerat, veritum ne idem denuo forsitam contingeret, quatuordecim ingentes columnas statim constituisse; septem quidem areas quæ aquarum vi resisterent, & septem lapideas quæ flammis incendioque nequaquam cederent: illisque omnium scientiarum characteres & notas insculpsisse, primæ nimirum notas Rhetorices; secundæ Dialectices; tertiæ, Musices; quartæ, Mathematices, atque alijs aliarum scientiarum notas ac præcepta: ut, si iterum similis orbi steges superuentura esset, ipse saltem scientiæ & artes superstites forent, perennantibus illis columnis insculptæ; Porro Doctor ille nostro hoc proposito adaptans ait, Præsules & prælatos, qui veluti bases quædam & fulera sunt, quibus tota Ecclesia innititur, ad instar harum columnarum esse debere; ut scilicet ijs omnium scientiarum characteres insculpti, omnesque ijs virtutes inscriptæ legantur, columnæ inquam circumquaque exarata, virtutibus & scientijs plene, ut liceat omnia in hoc mundo naufragio pereant, virtutes & scientiæ nihilominus in eorum animabus hospites perseuerent, & à naufragio immunes, adeo vt Pontificem & Prælatum ita vtrisque instructum esse oporteat, ut ad eum non secus atque ad scientiarum oraculum & virtutum omnium thesaurum singuli recurrant, ut ab eo simpliciores consilium, ignorantes scientiam, afflicti solamen, pauperes auxilium, egeni remedium peccatores probitatis exemplum, atque vniuersa Ecclesia gloriam & laudem percipiant.

11. Scientia namque & doctrina Episcopo in primis necessaria sunt. Hinc factum puto, cur Dominus olim vellem summi apud Iudeos Pontificis tintinnabulis, voluerit instrui, quædam incederet, tintinnum quemdam ad numerum ederent; neque enim prius Sancta Sanctorum ingredi poterat ad Sacrificia Deo offerenda, quam tintinnabula sonitum edidissent. cuius rei rationem scriptura reddens ait: *ut audiatu ingreditur & egrediens, & non moriatur.* Quid tunc cum, si

ingrediendo & egrediendo sonitum non edat, vitæ periculum incurere? Plurimæ sunt huiusce loci expositiones. Alij namque dicere summum sacerdotem Sancta Sanctorum ingrediendo, Angelos vt plurimum videre consueuisse, qui minaci & terribili intuitu timorem ei incuriebant, sed eosdem ad tintinnabulorum sonitum abire solitos, atque ita Sacerdotem per tintinnabula morte exipi. Alij verò existimârunt, id propter reuerentiam erga diuinum numen, institutum esse, quod nimirum Deus hunc sibi locum peculiari quadam ratione delegisset, in quem non sine magna reuerentia & sancta quadam formidine, ac non nisi dato signo, aut editu pulsu, vt in palatijs Magnatum & Monasterijs fieri videmus, ingredi oporteret. Alij alia commenta sunt, sed omnium meo quidem iudicio, optimè rem tetigisse visus est magnus ille Pontif. Greg. qui per veterem illam ceremoniam ait designari animam sacerdotis & Episcopi prædicationis sonitum edere debere: *Sacerdos ingreditur & egrediens moritur, si sine sonitu prædicationis incedat, & tintinnum, sacras litteras interpretando, non edat.* O minas horribiles, ac penitus formidandas! Deus ecce mortem intentat Prælati, Ecclesiam, verum Sanctum Sanctorum, non edito doctrinæ & prædicationis strepitu ingreditibus, i. curam pastoralem temere assumptibus. Hinc igitur elicere potestis, quam sit doctrina, ac scientia illi necessaria: in quam rem & alium adhuc conceptum proferram.

Tradant Doctores Scholast. & in primis *D. Thom. 3. par. 9. art. 3.* S. Tho. in Christo Iesu, in quantum Deus erat, scientiam quandam increatam fuisse; sed in quantum homo, scientiam quandam infusam: cuius rei rationes variæ sunt, sed illa principem facile locum occupat, quæ è verbis D. Dionysij Areopagitæ eruitur, qui ait Christum etiam vt hominem Angelorum omnium ac spirituum celestium magistrum existisse; vt nimirum ostenderet se eorum caput, Principem ac Pontificem esse. Vt autem eos in proprio idiomate edoceret, requirebatur in eo scientia quædam infusa, qualem & ipsi habebant, ac necesse erat vt scientia præceptoris scientiæ discipulorum, responderet. Per hæc autem omnia demon-

stratur, Pastores qui totius populi capita sunt ac vertices singulari quadam scientia ad docendos alios, debere esse instructos.

In corpore humano solum caput oculos in se continet, atque omnia membra dirigit & moderatur; ita vt quamprimum oculi eruantur, tota corporis humani respublica varia adeat, & in ruinam vergat. Ita quoque, vt meo similitudinem hanc proposito accommodem, certum est, Præsulem in magno illo Ecclesie corpore, mystici cuiusdam capitis locum obtinere, in eoque oculos, id est, litteras, scientiam & doctrinam singularem esse oportere, vt nimirum omnes sibi subditos rite, ac debite dirigat, ac securos per salebras & anfractus deducat: qui si cæcut ire ac caligare incipiat, quid de commissis ei animabus, que eiusdem quodammodo membra sunt, sperandum est aliud quam ruina, pernicies, & id ipsum quod in Euangelio legimus, *si cæcus cæcum ducat, ambo in foueam cadunt.*

Matth. 18.

Inter cæteras quas in Iudæis deplorat Isaias calamitates, erat Principum cæcitas, & nimia in delinquentibus conuientia: quod scilicet instar talpæ cæcutirent, & instar canum mutorum, visis populi peccatis non inelamarent. Audite eius verba: *speculatores cæci omnes nesciuerunt vniuersi, canes muti non valentes lacrare, videntes vana, dormiantes, & amantes somnia.* Quinam vobis hi speculatores esse videntur nisi Episcopi, quorum Græca appellatio *ἐπισκοπος* tantundem valet, ac speculator & excubitor? Ecquis est, obsecro, qui non ploret, qui non lacrymetur, atque Ecclesie calamitatem non desinat, cum eius rectorum cæcitatem & ignorantiam intuetur, adeo vt populum instruere, & aduersus hæreticos qui ouili circumquaque insidiantur, lacrare nesciant? scientia namque, hominibus ac præsertim Episcopis propria est, vt ignorantia brutis ac bestijs.

Isai. 56.

Non parua quoque meo iudicio, comminatio fuit, cum populo suo Deus comminatus est, daturum se ei Duces & Principes qui cæcutirent, & gubernatores, quorum oculi caligarent, *Et claudet oculos vestros Prophetas & Principes vestros, qui vident*

Isai. 28.

Prophetas & Principes vestros, qui vident

visiones, operiet. id est, Prophetas & Reges vestros, qui vestri quodammodo oculi sunt, quorum est reipubl. commodis inuigilare, cæcos reddet, adeo vt conducendi & dirigendi sitis ab ijs, qui prorsus cæcutient, quæ nulla maior calamitas & infortunium timeri queat, quæque non nisi insignem ruinam vobis allatura sit.

Hinc cum arx Sion à cæcis Iebuzæis descenderetur, statim ab Hebræis direpta fuit: *proposuerat enim David in die illa premium, qui percussisset Iobuzæum, & tetigisset domacum fistulas, & abstulisset cæcos & claudos odientes animam David.* Vnde colligitur Ecclesias cum à Prælati cæcutientibus, id est ignorantibus & indoctis administrantur, maximo in discrimine versari.

Atque ideo Ammonitarum Rex Naas, vt i. Reg. 22. Galaaditas inimicos suos penitus deleteret, ducibus eorum oculos erucere conabatur. Cum enim tyrannus ille valida militum manu aduersus eos descenderet, ipsi duces ad eum velut legatos destinantur, vt secum pacifceretur, suumque illi obsequium obtulerunt, sed barbarus ille & immitis respondit, non prius se cum ijs pacem inire velle, aut fœdus pacifici, quam dextros singulis oculos eruisset. Doctissimus Litanus barbarum hoc factum accuratius examinans, tandem hoc modo concludit; Galaaditas, sc. ingentis stature viros fuisse, longos, proinde & vastos clypeos gestasse. Et quoniam clypeus sinistrum plerumque oculum tegit, hinc fiebat, vt barbarus ille dextros oculos erutos velleret; quibus erutis ipsi ad bella prorsus inepti essent, vt pote qui nihil inter pugnandum viderent. Vt hoc nostro capto seruiat, dico ipsos Ecclesie militantis duces, ac Principes, Prælatos esse; Satanam vero, qui Naas infernalis est, aliud nihil desiderare, quam vt eos cæcos reddat: quos si semel dextro oculo, scientie scilicet ac prædicationis, orbari contigerit, & imperitos esse, quid obsecro aliud ab illis expectare potest Ecclesia, quid aliud Christiani omnes, ac grex ipsis conceditus, quam meram ruinam, eosque velut inutiles ac frugiperdas alere?

Vnum è præcipuis ornamentis quæ in Exod. 25. Dei tabernaculo viscebantur, fuit candelabrum

bram aureum, in quo septem lampades col-
lucébāt: *faces & lucernas septem, & pones eas
super candelabrum, ut luceant ex adverso.* deli-
gnabat hoc, maximum Ecclesiæ ornamen-
tum esse, si Pastori & præful instar candelabri
septem eximijs lucernis ad subditos illumi-
nandos exornatus sit; si inquam Episcopus
septem liberalibus artibus ac Theologica sci-
entia optime instructus Ecclesiæ præsit; hæc
namque artes sunt velut lucidæ quædam lâ-
pades, quæ nobis in hoc vitæ itinere lumen
præbent: Ita nempe & Euangelium loquitur,
quod scientiam lucernæ & Episcopus cande-
labro assimilat, *Nemo accendit lucernam, &
ponit eam sub modio, sed super candelabrum, ut
luceat omnibus qui in domo sunt.* Quidquid sit,
efficitur saltem, scientiam Sacerdotibus, Præ-
latis, atque omnibus qui ad sublimi-
ores dignitates euecti sunt, pernecessariam
esse, quod noua adhuc ratione demon-
strabo.

Voluit olim Deus, vt Sacerdotes tubis clā-
gerent in medio exercituum, quamobrem
hoc eum putatis iussisse? an deerant alij, qui-
bus hoc magis pro officio facere incumberet,
vt milites ac duces? an non erat indecens, Sa-
cerdotes qui Deo sacri erant, tubas in medio
castrorum inflare, officioque tam profano
destinati? vt nimirum ostenderet, Sacerdo-
tes & Præfules, in castris Christianorum
id est Ecclesia, quæ terribilis est vt castrorum
acies ordinata; tubarum & buccinorum lo-
cum obtinere debere, vt nimirum Euan-
gelium annuncient, summi Dei edicta pro-
mulgent, eius leges seruandas proponant,
suos ad fortiter agendum inuident, bellum-
que acerbissimum & implacabile vitij indi-
cant. Audite quid olim Isaiæ in simili nego-
tio præcepit Deus, *Quasi tuba; exalta
uocem tuam, & annuncia populo meo scelera
eorum.*

Princeps ingenij ac doctrinæ Plato tum
demum beatas fore resp. dicebat, si aut
Philosophi eas regerent, aut qui ad e-
arum gubernacula sederent, philosopha-
rentur. idipsum modo de hoc nostro sæ-
culo dicere mihi iure posse videor; bea-
tas tum demum fore parochias, diocæ-
ses & Ecclesias, cum Doctores, Theo-
logi, & Philosophicis scientijs, instru-

cti, in capita, Pastores & Episcopi constitu-
erentur.

Sed quam te meritò felicem nuncupare
potes o Lutetia, orbis epitome, totius Eū-
ropæ ciuitatum, & caput, & Princeps, Re-
gem delictum, quæ huiusmodi semper Præ-
fules nacla es? nimirum doctos, sapientes,
sanctitate & morum honestate penitus admi-
rabiles! Inter quos principem facile locum
obtinere gloriosus ille Confessor Marcellus,
qui in gremio tuo est educatus, qui tibi do-
mi natus est, qui territorij tui & agri fructus
est germen, qui inter Episcopos tuos, vt in-
ter stellas Luna minores, emicat. Marcellus
inquam qui in hac Parisiensi ciuitate natus,
nonus in ordine Parisiensium Episcoporum
fuit, successor Prudentij, idque temporibus
cum hæc Gallia ab infidelibus adhuc rege-
batur regibus; quinque iam à mille ducentis
propemodum annis viuere desijt, & San-
ctæ Genouefæ per familiaris exstitit.

Statim vt ingens mundi huius imperium
conditum est, duo quamprimum magna lu-
minaria constituit Deus, solem nimirum &
lunam, quæ toti quæquæ patet orbi de die ac
noctē illucere. Idem Deus cum Galliæ hu-
ius Monarchiam constitueret, duo quo-
que luminaria effulgere fecit, Marcellum ni-
mirum velut solem, & S. Genouefam quæ
secunda luna foret, vt duo hæc astra, splen-
dore & luce rutilantia, toti huic regno lu-
cem præberent. Quid autem impedit, quo-
minus vtrumque virentibus illis oliuis com-
parem, quæ in conspectu Dei videbantur,
vt in Apocalypsi Ioannis describitur? Hem
quam eximia virgo! quam magnus & cele-
bris confessor! quam merito de ipso hodie-
na die cum Ecclesia decantare possumus, *supra*
*Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus suis pla-
cuit Deo.*

Vere inquam Sacerdos magnus, ac
Episcopus maximus, simul sanctissimus, do-
ctissimus, ac salutis animarum studio-
sissimus. Quoties enim ille ad populum
verba habuit, vt peccatores à deciuo viti-
orum tramite ad salutis iter reuocaret,
peccata ipsa profigaret, hæreses & pra-
ua dogmata extirparet, & idololatrias
ad fidei veritatem compellet! fuit, fuit
Audi.

Gen. 31.

Auditores, nouus quidam Jacob, qui ut regem Labani cœlestis seruaret, magna animi constantia frigus & æstus infractus sustinuit, dies noctesq; orando traduxit, ut eadem, que Jacob, ut utpare verba merito potuisset; *Dis noctesq; astu urgebat & gelu: & fugiebat sompnus ab oculis meis:* Habuit enim præter verba doctrinam, sapientiamque etiam opera; docebat nimirum, simul faciebat, quod scilicet, alterum est quod in absoluto Episc. desiderari dicebamus, & secundum concionis nostræ membrum, quod iam prosequamur.

III. Actio & opera externa Episc. quoque necessaria sunt Simile.

Bono igitur & fideli pastori non modo verba, sed etiam opera necessaria sunt; neque enim sufficit, ut doctus sit, ad populum sæpe numero verba habeat, sed requiritur etiam ut manum ad opus ipsum extendat, atque ea quæ pro suggestu dixit re ipsa & facto probet, omnibusque & singulis egregiam probitatis honestiæque exemplum præbeat. Erit alioqui mendaci horologio per similes, Nam quemadmodum cum hora 12, audis, & oculos in gnomonem coniecis ac non nisi 10, vel 9, horas vides designari, statim tecum ipse iudicas horologium fallere, aut axes introrsum esse vitiatos, ac loco motos. Ita quoque, si pastor, qui verum quoddam fidelium horologium est in summo Ecclesiæ fastigio horas & minuta indicans, quique veluti campana quædam est, omnes salutis horas ac momenta populo denuntians, si ipse inquam Ecclesiæ pastor alium sonum prædicatione & alium operibus edat, euidens signum est eum sibi non constare, atque in eius actionibus discordantiam reperiri.

1. Cor. 9.

Paulus Doctor Gentium veritus, ne idipsum sibi fortasse accideret, omni ratione contendeat mores & vita ut verbis prædicationique responderent: hinc ad Corinthios scribens, aiebat: *Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne forte cum alijs prædicauero, ipse reprobus efficiar.* Id est, Opere implere conitor, quod verbis doceo, & penitentiam alijs prædicans, in meipso eandem prius exprimere studeo: alios ad fletum & lacrymas inuitans, prius oculis meis lacrymas excutere atque imitari gestio præclaros illos agricolas, de quibus Psaltes ait: *Euntes ibant & flebant, mitentes semina sua.*

Psal. 125.

Episcopus namque multa docens, & pau-

ca præstans, quique theoriã quidem habeat scientiã, ac nullam virtutum praxim, & qui alios ad bene viuendum inuitat, ipse vero dissolutionem morum ostentat, similis esse perhibetur faci, alijs quidem lucem præbenti, seipsam vero ardendo destruenti, similis quoque est aquis Baptismi, quæ animab. quidem ad cœlum aditum patefaciunt, ipse verò in fordib. remanent: similis etiam est ijs qui Noe arcam lógo tempore compegerunt, in qua alij seruarentur, cum ipsi eadem excludi aquis immerfi perierint. Bonorum igitur operum exercitium vnã cum doctrina & prædicatione Episcopo necessarium est.

Demosthenes inter Græciæ oratores eloquentissimus, interrogatus aliquando, referente Aug. quidnam in perfecto Oratore primas ferret, respondit, Actio: petentib. deinde alijs, quid secundas iterum respondit, Actio, ac mox quid tertias, iterum Actio: & sane crediderim, eum semper hoc ipsum de actione dicturum fuisse, si sæpius id ab eo petitum esset: equidem idipsum de Episcopis iure meritoque mihi dicere posse videor: si enim quis à me petat, quid primas in perfecto, absoluto & digno Episcopo ferat quam primum sine tergiversatione, idq; totius orbis iudicio, respondebo, vnicam esse Actionem, si deinde, quid obtineat secundas, tertias & quartas vnicam esse dicam actionem: adeo ut si milles eadem quaestio reiteretur, idem ego semper de actione testimonium darem. Ipsa namque actio velut fundamentum est Episcopalis dignitatis, à qua nimirum tota Episcopi perfectio dependeat.

Satis id indicasse visa mihi est sponsa in Cant. 5. Canticis, statim namq; ut sponsi vocem laudauit, *sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & decorata:* ad manuum eius pulchritudinem celebrandam descendit, *manus ornatae, aurea, plena hyacinthis* Sponsus hic profecto veram Episcopi imaginem gerit, sponsa autem Ecclesiæ vox eius prædicationem denotat, & manus hyacinthis plene bona opera virtutum, & meritis insignita. Tunc namque manus eius vere aureæ dici possunt, quando charitas & zelus in operib. eius elucent, hoc namque inter virtutes charitas est, quod aurum inter metalla, & tum digiti eius gemmis & hyacinthis scætant, quando bonis op-

IV, Varijs similitudinibus designatur Episcopus, quæ dicitur opere non adimpleta.

Episc. ut ad distinctionem.

Cant. 5.

nis operibus, ac virtutibus incumbit, quibus nulla pretiosiora monilia aut gemmæ cariores reperiri queunt. E quibus omnibus apparet, vocis dulcedinem, vna cum auratis manibus, doctrinam simul & virtutem, prædicationem & opera, præstantissimas dotes esse quæ in Episcopi anima, qui verus Ecclesiæ sponfus est, desiderari possunt.

Quin etiam magnus ille paterfamilias apud S. Matthæum, vineam suam, dum cultâ vellet, elegit in vitatores, non disertos aliquot oratores, non magnos Doctores, non sublimes Philosophos, sed solos operarios & laborib. assuetos. *Rogate dominum messis, ut mittat operarios in vineam suam.* & post pauca addit idem paterfamilias, *Messis quidem multa, operarij autem pauci.* Vineam hæc Ecclesiam repræsentat, vitatores vero & agricolæ cœlitus missi esse debent laborantes, qui tantum nimirum operantur, quantum loquuntur. Sed vnum hoc deplorandum est, quod multum in hac vinea sit operis, ac messis plurima, at pauci admodum reperiantur operarij, multi quidem in vniuersitatibus, multi in Collegijs philosophi, multi inter nobiles & Aulicos Abbates, multi in Palatijs principum Episcopi, sed operarij pauci, pauci, inquam qui Ecclesiæ commodis inuigilent, qui pro eadem laboribus incumbant, pauci scilicet Episcopi, qui quicquid dicunt, opere ipso deinde expleant, *dicunt enim & non faciunt.* Hi vero Deum grauissime offendunt. Hinc libro i. Regum iratus, quod Saul iussa sua non adimpletisset eiusq; verbis, Amalecitas interfectione non delendo, non obtemperasset, ad Samuelem ait, *Veniet me quod constituerim Saul Regem, quia dereliquit me.* & *verba mea opere non impleuit.* Nihil porro obstat, quominus hoc etiam de Episcopis dicatur, illi enim Deum dereliquisse videntur, eiusq; verba negligere, qui quod dicunt, non præstant, qui quidem Euangelium ac genuinû Dei verbû populo denuntiant, ad operandum tamen non accinguntur, nec manum operi ad mouent.

Scriptum est in libro Iudicum, Ad filium Gera, ambidextrum fuisse, & vtraque manu pro dextra vsû, de quo inter cætera scribitur, *quod fecit sibi gladium ancipitem habens in medio capitulû longitudinû palma mansu.* Omnia porro hæc mylterio nō vacant. Inprimis

Supplement. Bessii.

validus ille miles nostros Episcopos designat, qui quoniam Ecclesiæ copijs præstant, nunquā inermes sint, oportet, sed se per gladio, quod est verbum Dei, accincti gladio inquam accipiti, tum ad virtutes laudibus debitis exornandas, tum ad peccata & vitia castiganda: qui gladius quoq; ad longitudinem manus aptandus est, vt nimirum faciant, quod docent, atque opere demonstrent, quod verbis alijs persuadere satagunt.

In mari illo fuisi, quod Salomon in templo Ierofolymis constituit, insculpti erant leones, boues, & Cherubini. Si me sculpturę huius interpretem adhibere vultis, dico per mare hoc optime Ecclesiā designari, per animalia vero insculpta ipsos Episcopos, quos fortitudine oportet esse leones, scientia Cherubinos, opere ac labore boues, boues inquam ad effringendas glebas duriores, ad portandû iugum: ad vineam purgandam, & ad Ecclesiæ noualia colenda.

Ioannes in Insulam Patmos à Domitiano relegatus plurimas à Deo apparitiones habuit, atq; inter cæteras vidisse se aut filium hominis septem manu stellas tenentem. Per septem stellas interpretes designari Episcopos arbitrantur, qui scilicet, instar rutilantium ac splendidorum siderum in Ecclesiæ firmamento collucent, & in manu Dei versantur, vt nimirum huic discamus, pastores, nisi sincere ac sine vlla fraude à manu Dei in Ecclesia stabiliti sint, non vero manu mundi, id est, fauore aliquo, aut datis muneribus, alijsq; vijs illicitis, semper obscuros esse, ac nūquam non deliquium pati, nec vllum lumen præbere. Hæc autem stellæ Angeli appellantur *septem stellæ Angeli sunt septem Ecclesiarum:* vt hinc intelligamus, quanta vitæ puritas Episcopis sit necessaria, qui per doctrinā instar stellarum effulgere, & per vitæ integritatem & innocentiam Angelorū imitari debent puritatem. Noto hic deinde stellas has manu teneri, non vero capiti esse superimpositas, aut alteri cuiusdam corporis membro annexas, vt doceamur hinc opera Prælati imprimis esse necessaria, quorum operû verû symbolû ipsi est manus.

Quam pulchrum porro est, ac iucundum videre Principes illos Ecclesiæ munere suo debite ac rite fungentes, populû sibi commissû verbi vitæ pabulo fideiter pascētes, doctrinâ

In Laco-
nicis.

sua salutis iter illi manifestantes, eumq; honesta conuersatione, ac probitate vitæ edificantes, omniq; ratione contententes, vt cū theoria praxis quam optimè coincidat? Quæ verò dolendū est ac deplorādum, cum in ijs mores doctrinæ & verbis vsq; adeo non respondent, cum hoc docent, & illud præstant, Egregiam ad hoc propositum historiam refert Plutar. Cum quidam ætate grandior, stadium olympicum ingressus esset, ac conueniētē ætati suæ locum quæsisset, nullus ei omnino ex vniuersis Græcis assurrexit, aut locū cessit: qui tandem ad Lacedæmonios se contulit, qui cæteris cultiores audiebant, inter quos ei non modò pueri, locum cedendo, sed etiam ætate grandiores ac viri assurrexerunt, venerandam canitiem & annos in eodem tenerit, quod factū cum cæteri Græci magnopere deprecarent, inelamare in omnium consensu senex cœpit: *Heu miseriam! Omnes Græci norūt, quid sit honestum, sed eo solum virtutis Lacedæmonij.* Vt hoc senis huius apophthegma proposuē accommodem materiæ, det operam Pastores, ne ipsi scientibus quod sit pulchrum, honestū, vtile ac quantum sit virtutis decus & pulchritudo soli Laici idem opere demonstrant, ac factō præstent.

Matth. 20.

Huius meminisse vos velim Præsules, & simul in mentem reuocare, quam acrem illi in Euangelio reprehensionem à Domino vineæ audierint, qui prædesidia & inertia otibantur: *Quid statis hic tota die otiosi? Otiosi* inquam, non concionantes, non scribentes, Ecclesiæ commoda negligentes: *Otiosi*, clericum non reformantes, hæreses visitationem omittentes, hæreses zizaniam non extirpantes: *Otiosi*, extra diocesium, procul à grege, in aulis Principum, in delicijs, voluptatibus indulgentes *tota die*: toto iuuentutis vestra tempore, in flore ætatis, toto deniq; vitæ spatio. Non ita, non ita inquam vestri fecere maiores, non hac via sancti illi patres vobis præiuerunt, & in primis S. Marcellus. ille namq; & concionabatur, & operabatur, ad imitationem nimirum Apostolorum, qui primi orbis existere Episcopi, qui bona opera velut additamentum ad prædicationem adiungebant, ac virtutem doctrinæ velut sociam adnectebant, zelum prædicationis, & veritatis auctoritatem semper simul in aciem pro-

ducentes. Hinc de ijs locutus videtur Psalmographus dicens: *Euntes ibant & sebant, mittentes semina sua.* In quam rem egregiā mihi similitudinem suggerit Propheta Iob.

Cum Deus Icho quædam naturæ miracula reuelaret, inter cætera ait: *Nunquid nosse tempus partus ibicum in pratibus, aut parturientes cervas obseruasti? Incuruantur ad factum, ut pariant, & mugitus emittūt.* Gregorius locum hunc in Moralibus explicans ait, per has ibices, & ceruas, cursu velocissimas, primos Ecclesiæ patres designari: quorum tanta fuit in cursu celeritas, vt quatuor mundi cardines breuissimo temporis spatio peragrarent, de quibus in Psalmis scriptū legimus: *in omnem terram exiit sonus eorum.* *Et in fines orbis terra verba eorum:* quicq; plurimos Deo, sed non sine ingenti molestia ac magna difficultate pepererunt, vt de se ipse in primis testatur gentium Apostolus Paulus: *Per Euangelium ego vos genui.* Scire vultis, quos ille labores subierit, quas ærumnas exantlarit, quos in partu dolores sustinuerit, ipsum de se scribentem audite: *Ter virgibus caesus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, die & nocte in profundo maris fui, in itineribus saepe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis gentium, periculis in ciuitate, periculis in itinere, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & ærumna, in vigilijs multis, & fame & siti, in iesurijs multis, in frigore & nuditate &c.* O partum difficilem! o graue & ærumnosum pauperium! Heu! veteres illi Ecclesiæ Præsules, vt munere suo pastoralis optime fugerentur, quos carceres non subire, quæ vincula, quas catenas non sustinere, quos labores non sūt perpeffi, quos sæguinis torretes non effuderunt: vt merito de illis Dauidicū hoc vsurpare queam: *Dedit eis regiones gentium & labores populorum possederunt.*

Tales scilicet fuere veteres illi Præsules, sanctitate & doctrina admirabiles, tales Episcopi illi Galliæ, quorum nomina scripta sūt in cælis, Remigius Rhemensis, Martial s. Lemonicensis, Saturninus Tholosanus, Surinus Burdegalesis, Astremonius in Atrernia, Hilarius Pictauefis, Martinus Turonensis, & Marcellus Parisiensis, Episcopi. S. Marcellus inquam, quem hodie præ cæteris prædico, ac de quo canit Ecclesiæ:

Ecclesia: *Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo, &: Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem excelsi.* qui nimirum adeo magnus in mundo exstitit, ac tanti in Ecclesia nominis, vt paucos ei pares reperias, pares scilicet meritis, pares virtutibus, pares miraculis, pares in docendo populos, pares in idololatria extirpanda, pares in honore & cultu Dei promouendo, denique in misericordia erga pauperes ac medicos pares.

De eo namq; verè dicere possum ac proprie quod de omni viro iusto ait sapiens: *Laudet eum in portis opera eius.* ac publicè coram vniuerso mundo. Non est porro necesse pluribus laudes & encomia eius verbis deprædicare, ipsa eius opera, ipsa miracula, eius heroica virtutes in portis eum decantent, ac celebrent, in portis inquam magna huius Ecclesiæ, honori & cultui Deiparæ Virginis dedicata, in portis nobilis huius ac vastæ ciuitatis, in portis ac liminibus magni huiusce regni, denique in portis totius orbis Christiani laudes eius & opera celebrantur.

Cum aliquem magni nominis, aut Principem mori contigerit, superbis statim stragulis ac peristromatis magnificis parietes & domus limina conuestiuntur: adeo vt necesse non sit nomen & qualitatem sciscitari defuncti, cum ex aulis & parietum ornatu satis manifestum sit opulentum aliquem ac dignitate fulgentem obiisse, quem laudent in portis, & parietibus. opera eius. Id ipsum de sancto Marcello hodie mihi dicere licet: si enim scire desideretis, quis quæsiue fuerit, quænam eius merita, vnicui vobis statim verbo respondebo: *Laudans eum in portis opera eius:* vitam eius intuemini, actiones eius inspiciate, miracula attendite, & plurimas alias virtutes, quæ vera animæ supellex sunt, & videbitis ex his omnibus, ipsum celebrem aliquem ac magni nominis Episcopum fuisse.

Tota igitur hæc diocesis, totum hoc regnū, vniuersus clerus atq; vniuersa Catholica Ecclesia hodie mecum dicant: *Ecce sacerdos magnus.* Verè magnus, quia magna ac late patentis ciuitatis Episcopus magnus, quia magna ac luculenta edidit miracula, magnus, quia magna modo eius in caelis est gloria, magnus deniq; quia magni apud omnes nominis est ac famè.

ideo fecit illū Dominus crescere in plebē suam. O mercedē incōparabilem nobile vigilantium Episcoporum præmium! quia nimirum vigilans fuit ac sedulus in Episcopatu, quia populū sibi concreditum assidue verbo vitæ paut, & sapienter vitam instituit, quia scientiæ opera, & actionē coniunxit, ideo nomen eius per omnes terrarum angulos celebre redditū est: ideo Episcopatum eius Dominus benignissimè fouis ac promouit; ideo gregē eius & oues fecit excrefcere: ideo bonos ei successores elargitus est; ideo nomē eius super æthera notum, ac memoria illius apud posteros erit immortalis. Nam, *in memoria æterna eris iustus ab audicione mala non timebit.* Hoc quidē de omni iusto, sed ipsum Sancti Marcelli nomen peculiari quadam ratione in æternū manebit, nunquam de eo quisquam secus ac debet loquetur, Lutetia semper memoriæ celebrabit, nomē eius perpetuo cōseruabit, sēper eū inuocabit, ac nunquā nō de eo dicit: *Ecce Sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo.*

O verè magne Marcelle atq; inter omnes Sāctos eximie, inter Pastores Pastor egregie, decus Lutetiæ, vniuersæ coluæ Gallicæ, fidelium spes, supplicū refugium & præsidium: cuius hodie Ecclesia festiuitatē celebrat. O Sancte ac gloriose Episcopo, qui modò Angelis sociatus in cœlesti regione regnas, Altissimo dilectus & æterna beatitudine perfruens, O beate Episcopo, qui tāta olim prudētia, ac sanctitate hanc diocēsim direxisti, huius obsecro tua gregis memor esto, ad ouiculas tuas benignissimos oculos conuerte, intercede pro eo, qui nostris diebus locū tuum hic occupat, qui infulā, quæ tuum aliquādo caput exornauit, capite gestat, & pedū manibus, quod tuum aliquādo fuit, qui idem, quo tu olim grauatus fuisti onere humeris impositū habet. Et quoniā multū te apud Dominum posse, & magni preces tuas apud eū ponderis esse confidimus, nostris hodie precibus aurē accōmoda, pro nobis omnibus intercede, nostras quoq; Deo orationes repræsentā, ac pro nobis apud Altissimū obtrine, vt postquam fidele hic ei obsequium præstiterimus, teq; qui ei carus es, debito honore prosecuti fuerimus, ex hac vita in æternam ingredi mereamur, ad quam nos conducat Pater, & Filius ac Spiritus Sanctus AMEN.